

ÄITIYS DIGITAALISEN ARJEN AFFEKTIOISSA

Mari Lehto (2021) *Affective Power of Social Media – Engagement with Networked Parenting Culture*. Turku: University of Turku. 148 s.

Saatavilla: <https://urn.fi/URN:ISBN:978-951-29-8645-3>

Äitiyden kokemukset digitaalisessa kulttuurissa ovat viime aikoina nousseet vahvasti esille akateemisella kentällä. Tutkimuskohteet ovat vaihdelleet digitaalisesta elämäkirjoittamisesta (Joutseno, 2021) mediateknologioiden merkitykseen osana äitiyden toimijuutta (Karakainen, 2021). Mari Lehdon väitöskirja *Affective Power of Social Media – Engagement with Networked Parenting Culture* pureutuu puolestaan kysymykseen siitä, miten äitiys koetaan, tunnetaan ja sen merkityksiä tuotetaan sosiaalisen median eri verkostoissa.

Lehto lähestyy sosiaalista mediaa sen useissa eri muodoissa. Väitöskirja pohjautuu neljään vertaisarvioituun artikkeliin, joissa käsitellään sosiaalisen median äitiyskulttuuria niin tekstien tuottamisen kuin vastaanoton näkökulmista. Sosiaalinen media ymmärretään väitöskirjassa laaja-alaisesti, minkä vuoksi materiaaliksi lukeutuvat niin blogit, foorumit kuin Instagram-päivityksetkin. Lehto tutkii tekstejä ja niiden käyttökokemuksia keskittyen affektiivisiin intensiteetteihin ja niiden jättämiin jälkiin.

Väitöskirjassa affektio ymmärretään rajoiltaan häilyvänä ja joustavana ilmiönä, joka ilmenee sosiaalisessa mediassa negatiivisten, positiivisten ja moniselitteisten tunteiden kimppuna. Affektiivisuutta leimaa kehollisen intensiteetin lisäksi myös kulttuurihistoriallinen tausta ja intersektionaaliset risteymät. Lehto näkee affektiiviset intensiteetit keskeisenä osana sosiaalisen median koukuttavaa toimintamallia, joka yhdessä äitiyden kult-

tuuristen normien kanssa sitouttaa käyttäjän osaksi internetin keskusteluverkostoja.

Neljän artikkelin kokonaisuus antaa vahvan pohjan väitöstyölle. Artikkeleista kaksi ensimmäistä keskittyy verkkosisältöihin ja kaksi viimeistä sosiaalisen median kokemuksiin. Sisältöihin keskittyvä analyysi tarkastelee affektiivisuutta niin yksittäisten tekstien ympärillä kuin osana laajempaa liikkuvuutta alustojen välillä. Lehto huomioi, kuinka affektioilla on taipumus takertua keskusteluissa kehoihin ja kuvastoihin, jotka määrittyvät ensisijaisesti sukupuolen tai seksuaalisen suuntautumisen kautta. Tästä esimerkkinä on Tero Niitin julkaisema Instagram-päivitys koskien julkista imettämistä ja sen pohjalta syntynyt keskustelu sosiaalisen median eri alustoilla.

Kokemuspohjaiset artikkelit puolestaan pureutuvat äitiyden kokemuksiin sosiaalisessa mediassa. Tarkastelukohteena on niin sosiaalisen median vaikuttajat kuin käyttäjätkin. Lehto hyödyntää luontevasti tunnettyön käsitettä tarkastellessaan sosiaalisen median äitivaikuttajien asemaa uusliberaalin markkinatalouden kentällä. Vaikuttajan työssä keskeistä on sekä tunteiden näyttäminen että niiden säätely julkaisukanavissa, mikä korostaa affektioiden keskeistä asemaa oletetun kohdeyleisön sitouttamisessa. Käyttäjien kokemuksissa ristiriitainen affektioverkosto nousee vahvasti esille tunteiden vaihdeltaessa positiivisesta negatiiviseen, innostumisesta tylsistymiseen. Oma äitiyttä peilataan jatkuvasti sosiaalisen median kuvastoihin ja keskusteluihin, mikä

puolestaan voimistaa affektiivisten intensiteettien sitouttamista.

Varsinkin kokemuspohjaisissa tutkimuksissa Lehto osoittaa tarkkaan harkittua metodologista valintaa. Syvähaastattelut ja päiväkirjat antavat mahdollisuuden haastateltaville tuoda esiin omaa kokemusmaailmaa ja tämän kautta paikantaa niitä affektiivisia malleja, jotka leimaavat sosiaalisen median toimintaa. Sosiaalisen median tutkimisessa Lehto hyödyntää analyyttisesti valikoivaa lukemisen tapaa, josta hän käyttää nimeä ”reparatiivinen flow”. Keskeistä tässä on avoimuus tutkittavan materiaalin ristiriitaisuuksille ja paikantaa merkityksiä siitä virtauksesta, joka sosiaalisen median affektiivista toimintaa kehystää.

Kokemusten laaja-alaisuutta toisaalta kaventaa otannan homogeenisyys. Lehto itsekin korostaa, että väitöskirjaa leimaa tietty rajallisuus, kun haastateltavat koostuvat keskimääräisesti valkoisista, keskiluokkaisista, heterosuhteessa olevista cis-naisista. Otanta on kuitenkin monella tapaa ymmärrettävä, kun huomioi millaisen kulttuurisen mallin ympärille sosiaalisen median äitiyskeskustelut tyyppillisesti rakentuvat. Vaikka tiettyjä ideologisia rakenteita saatetaankin keskusteluissa haastaa, niin se tapahtuu etuoikeutetusta asemasta, joka mahdollistaa tällaisen position ottamisen suhteessa normalisoituun äitiyskulttuuriin. Verkkokeskustelujen kulttuurisesti rakentunut luonne nousee esille mielenkiintoisena sivuääninä neljännessä artikkelissa, jonka Lehto on kirjoittanut yhdessä Susanna Paasonen kanssa. Haastattelussa naispariskunnan toinen osapuoli sanoo kokeneensa internetin äitiyskeskustelut itselleen ärsyttäväksi, turhauttaviksi ja vieraannuttaviksi. Voidaan siis nähdä, että affektiivinen sitoutuminen vaatii myös identifioitumista tiettyihin normatiivisiin kehyksiin, joka helposti sulkee muut kuin valkoiset, keskiluokkaiset, heterosuhteessa olevat cis-naiset ulkopuolelleen.

Äitiyden kulttuuristen ja sosiaalisten muotojen käsittelyssä kokonaisuus osoittaa ansiokkuutta niin teoreettisella kuin metodologisella tasolla. Silti väitöskirjan kiistattomin arvo lepää tavassa, jolla se purkaa auki affektiivisten keskeistä asemaa sosiaalisen median toimintamekaniikassa. Syväluotaava ja kontekstuaalinen tutkimus paikantaa affektiivisten hiertymiä, ilmentymiä ja jälkiä pysyen samalla

tietoisena niiden vaikeasti havaittavasta ja enakoimattomasta luonteesta. Affektiivisia intensiteettejä eivät leimaa vain suorat keholliset tuntemukset vaan myös ironian ja sarkasmin muodot, joiden havainnointi ilman syvällistä käyttäjakeskeistä tutkimusta jäisi tavoittamatta. Datakeskeiset makrotason tutkimukset luovat ymmärrystä sosiaalisen median laajoista virtauksista, mutta niiden väliin jää paljon ristiriitaisuutta, moniäänisyyttä ja häilyvyyttä, joka on luonteenomaista nykypäivän verkkokulttuurille. Lehto tuo työssään nämä hiertymät esille ja konkretisoi niille analyyttisesti selkeän muodon. Lopputulos on erinomainen tutkimus sosiaalisen median affektiivisista virtauksista, joille äitiys antaa kulttuurisesti ja kontekstuaalisesti tunnistettavat kasvot.

Sampo Bergman

FM, mediatutkimus, Turun yliopisto

Lähteet

Joutseno, Astrid (2021) *Life Writing from Birth to Death: How M/Others Know*. Helsinki: University of Helsinki. Saatavilla: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-51-7459-8>

Kaarakainen, Suvi-Sadetta (2021) *Äidin rajat – Mediateknologinen toimijuus työelämän tietokoneistumisesta sosiaalisen median aikakaudelle*. Turku: Turun yliopisto. Saatavilla: <https://urn.fi/URN:ISBN:978-951-29-8540-1>